

Schopnosti	1. mesiac	2. mesiac	3. mesiac	4. mesiac	5. mesiac	6. mesiac	7. mesiac	8. mesiac	9. mesiac	10. mesiac	11. mesiac	12. mesiac		
Sluch	reakcia mrknutím na tlásknutie vedľa ucha	rozrušenie pri hlasnom zvuku, stíšenie hybnosti na hlas matky	prebúdza sa pri hlasnom zvuku	otáča sa za zvukom	hľadá zdroj zvuku			reaguje na zvuk 4 metre za chrbtom						
Sociálny a citový vývoj	má potrebu byť blízko matky	prvý úsmev	• pozná členov rodiny • úsmevom nás motivuje k záujmu o seba • pozitívne reaguje na zábavky	• rozdielne reaguje na známe a neznáme tváre • prejavuje radosť, keď ho chceme vziať do náručia • reaguje pri hre na schovávačku	• dynamicky a hravo komunikuje • reaguje na tón hlasu • dokáže sa hlasno a od srdca smiať		• rozlišuje blízke a cudzie osoby	osemmesačná úzkosť		• imituje gestá • dorozumieva sa znakovou rečou				
Zrak	naviaže zrakový kontakt	fixácia hračky, ovláda obojstranné funkcie	sleduje tvár aj hračku všetkými smermi s otočením hlavy	sleduje hračku so sprievodným otočením hlavy v plnom rozsahu	otáča sa za hračkou z chrbta na bok	hračka motivuje dieťa k obratu z chrbta na bruško		• sleduje točiace sa a padajúce hračky	• sleduje detaily na hračkách a obrázkoch	• vidí drobné predmety a uchopuje ich palcom v opozícii proti prstom	• vidí drobné hračky, zbiera ich a hádže do nádoby s menším otvorom • rozlišuje obrázky	• orientuje sa v miestnosti • pri pohľade z okna rozpozná známe osoby		
Chrbát	schýlená, nestabilná poloha, hlava na jednu stranu	pri otočení hlavy na jednu stranu – šermiar, pri držaní hlavy v osi – kontakt prstov	stabilná poloha, rovnomerné rozloženie tela	nohy aj ruky nad podložkou, kontakt palcov + vnútorných strán chodidiel	zdvíha nohy a panvu nad podložku, otáča sa na bok, zvláda bočné vzpriamenie	obrat na bruško	vertikalizácia	obrat z bruška na chrbát	húpanie v kľaku	symetrické a koordinované lezenie	stavia sa cez rytiera	obchádza nábytok	stojí bez opory	
Bruško	ruky aj nohy pokrčené, hlava nižšie ako panva, lakty nad podložkou, stehná proti sebe 90 stupňov	opora na pupku a strednej časti predlaktia, dvíha hlavu, hlava v strede	prvé vzpriamenie s ťažiskom pod lonovou sponou a vnútornou stranou lakťov, otáča hlavu	hrá sa s hračkou v strede pred telom, od 4,5 m. skrížený vzor pri natáhaní sa za hračkou zo strany	oporné body stehná + pätky dlane, prsty pokrčené	druhé vzpriamenie s ťažiskom pod stehnami a rozvinutými dlaniami na natiahnutých pažiach	pivotácia	tulenie	plazenie	šikmý sed	prelieza cez prekážky	široký sed	stojí s držaním za jednu ruku	zlieza nohami napred
Súhry	ruka - ústa	kontakt prstov	kontakt dlani	ruka - oko - ruka	ruka - bedrá, ruka - koleno	ruka - predkoleno	ruka - naha	ruka - naha - ústa						
Jemná motorika	päšť, palec v dlani	polopäšť, palec vonku z dlane	roztvorená ruka	ruka siahla po hračke do križa	cieľové údery do visiackej hračky	manipulácia s hračkou pred očami	cieľový úchop hračky, prekladá hračku z ruky do ruky	v každej ruke jedna hračka	trajličový úchop, búcha hračkami o seba	palec v opozícii	úchop do štipky, odhadzuje hračky	pinzetový úchop, guľa loptu, hádže kocky do vedierka	kľestový úchop, zvláda tri hračky, postaví tri kocky na seba	
Reč	• pri nespokojnosti plače • ak je spokojné, vydáva rôzne zvuky • neskôr hŕka a pohmkáva si		• dieťa vyhľadáva komunikáciu • hŕka, pohmkáva a vydáva bublavé zvuky • komunikuje • hra s hláskami		• experimentuje s hlasom • zvláda hlásky „áááá“, „éééé“, „úúúú“ (5. mesiac) • zvláda slabiky „egu“, „aga“, „grrr“, „ba“ (6. mesiac)		• vyslovovanie ojedinelých slabík (7. mesiac) • echolália – zvukové opakovanie slabík (od 8. mesiaca)		• echolália (do 9. mesiaca) • zdvojovanie slabík (od 10. mesiaca)		• zdvojovanie slabík (do 11. mesiaca) • prvé 2–3 zmysluplné slová (12. mesiacov)			
Rozumový vývoj	• dieťa sa adaptuje na nové životné podmienky • nemá denný režim • nekontaktuje sa, postupne udrží krátky očný kontakt • ukladá do mozgu všetko, čo je spojené so starostlivosťou oň	• stabilizuje sa • uvedomuje si príčiny a následky • dokáže sa prispôbiť pravidelnému dennému režimu a rituálom • kontaktuje a fixuje tvár, sleduje oči aj hovoriadla dospelého • pozná matku, živou mimikou vyjadri aktuálny postoj k osobe pri ňom • vykúži prvý sociálny úsmev	• komunikuje, pozorne sleduje ponúkanú hračku s otočením hlavičky všetkými smermi • pozorne sleduje tvár, pozoruje ústa a napodobňuje hovoriadla • experimentuje s hlasom – hŕka a pohmkáva si • rozhliada sa okolo seba, pozná blízke osoby • ohmatáva si ruky nad hrudníkom • zaujíma sa o visiacu hračku • začína chápať príčiny a následky – dokáže si vynútiť svoje potreby • zvláda 1. vzpriamenie	• Hľadá zdroj zvuku, rozhliada sa • chápe príčiny a následky – vynucuje si svoje potreby • je spoločenský ku všetkým ľuďom a vyhľadáva komunikáciu • hŕka a pohmkáva a vydáva bublavé zvuky • v polohe na chrbte ruky smerujú k ponúkanej hračke • v strednej rovine cieľne búcha do visiackej hračky • prehliada si ruky pred očami • ohmatáva si oblasť slabín • pohybuje očami bez vyhýbania hlavy	• v polohe na brušku aj v polohe na chrbte zvláda križový mechanizmus • ťapavo uchopí z polovice zakrytú hračku • uchopí hračku za strednú rovinu • vie súhru ruka – koleno • vydáva hlásky • otáča sa na bok • dožaduje sa pozornosti • matku vníma ako jedinečnú bytosť, ešte nechápe, že existuje, keď ju nevidí	• cieľne uchopí hračky • prekladá ich z ruky do ruky • zvláda súhry ruka – predkoleno, ruka – naha • zdvojuje slabiky – „egu“, „aga“ • otáča sa na bruško • zvláda 2. vzpriamenie • rozlišuje matku od ostatných ľudí • u matky hľadá ochranu, k cudzím má odstup	• zvládne dve hračky, do každej ruky jednu • v polohe na chrbte si siahla na nohy a priťahuje ich do úst • otáča sa z bruška na chrbát • pivotuje, plazí, tulí sa, nakľakáva • 7,5 mesiacov – zvláda šikmý sed, z ktorého sa posadí • s matkou sa cíti najistejšie, hľadá v nej oporu	• má pozitívnu reakciu na sluchovú skúšku s hrčekom a lyžičkou • zvukovo opakuje slabiky – echolália • búcha hračkami o seba • zaujíma sa o obrázky • prežíva osemmesačnú úzkosť – lípe na matke, znepokojenie, keď chce odísť večer od postelky • vie rozlišovať vonkajší svet – má strach z neznámeho • hŕpe sa v kľaku, začína liezť	• postaví palec do opozície proti ostatným prstom • zbiera drobné predmety a hádže ich do nádoby • koordinovane lezie • začína imitovať gestá • má rado obrázky	• imituje gestá, rado sa učí znakovú reč • zdvojuje slabiky – „baba“, „tata“ • ukazuje na známe obrázky • dokáže vyjadriť zvukom, ako robí niektoré zvieratko • chápe trvalosť predmetu v čase • úchop do štipky, dokáže pusť hračku a vziať si druhú • objavuje priestor a hľadá • stavia sa cez rytiera, obchádza nábytok bokom	• orientuje sa v miestnosti – na výzvu ukazuje predmety (hodiny, lampu, kvetinu, ...) • má záujem o knihy	• úchop medzi špičku palca a ukazovák (kľestový úchop) • používa prvé zmysluplné slová • zoberie omrvinku • postaví na seba tri kocky • stojí v priestore bez opory • pri pohľade z okna spozná osobu vonku • reaguje na jednoduché pokyny, plní drobné úlohy		

Význam vzdelávania rodičov v rodičovstve

Po celom svete sa historicky opakuje v podstate stále rovnaká situácia. Mladí ľudia sa poznajú, zamilujú a očakávajú dieťa. Väčšinou vôbec netušia, aká obrovská zmena ich s príchodom dieťaťa a aj so samotnou starostlivosťou oň ich čaká. Či budú tieto zmeny, celková starostlivosť o dieťa a nakoniec aj ich výsledky príjemným zážitkom alebo naopak nepríjemnou záťažou celej rodiny aj spoločnosti, závisí na pripravenosti rodičov, ktorí ako jediní môžu na dieťa pôsobiť 24 hod. denne.

Celý rad ľudí sa však domnieva, že deti by sa mali vychovávať predovšetkým citom. Citlivý a intuitívny prístup je samozrejme nevyhnutný, avšak bez potrebného vzdelania, prípravy, nácviku a dodržiavania základných pravidiel má starostlivosť o dieťa rovnaké riziká ako riadenie auta s citom, ale bez znalostí pravidiel cestnej premávky.

Malý rozdiel v prístupe totiž veľmi často spôsobí veľký rozdiel vo výsledku. Citlivý, ale nevhodný spôsob starostlivosti o dieťa môže byť príčinou nespokojnosti a plačlivosti dieťaťa, bolesti bruška aj jeho zlého prospievania. Následkom potom môže byť chybné držanie tela, zlá funkcia vnútorných orgánov, roztržitosť, nesústredená pozornosť a mnoho zdravotných problémov dieťaťa po celý život. A naopak – správnu starostlivosťou môžeme ovplyvniť nielen pevné zdravie a dobré prospievanie dieťaťa, ale aj kvalitné fungovanie celej rodiny.

Je však zarážajúce, že zatiaľ čo takmer na všetko existujú seriózne školy, tak na prípravu rodičov v rodičovstve celkom chýba. Toto vzdelávanie je celosvetovo podceňované. Pritom ide o poslanie, ktoré rozhoduje o tom najdôležitejšom. O zdraví, kvalite vývoja a celkovom prospievaní našich detí a pokračovaní nášho rodu.

Už stará múdrosť hovorí – kto je pripravený, nie je prekvapený. Preto si najväčšiu pozornosť a pomoc s prípravou starostlivosti o dieťa zaslúžia obaja partneri, a to ešte pred narodením prvého dieťaťa, kedy ešte len získavajú predstavu o výchove, starostlivosti aj celkovom prístupe k svojmu vytúženému dieťaťku. Vtedy už J. A. Komenský povedal: „Na dobrom začiatku závisí všetko“.

Eva Kiedroňová

Eva Kiedroňová je propagátorkou vzdelávania rodičov v rodičovstve, a to nielen pre Českú republiku. Tejto problematike sa venuje už viac ako 30 rokov. Česká republika je prvá krajina, kde sa môžu rodičia v rodičovstve systematicky vzdelávať, a to nielen prostredníctvom publikácií, ale aj pomocou rôznych prednášok, internetových a zážitkových kurzov – vid' www.evakiedronova.cz

EvaKiedroňová

Metoda rozvoje dieťaťa v súlade
s jeho psychomotorickým vývojom

